

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/124/2021
Identifikačné číslo spisu:	1516202359
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1516202359.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a sudcov JUDr. Jána Šikutu, PhD. a JUDr. Eriky Šobichovej v spore žalobkyne Poľnohospodárska Pôda s.r.o., Bratislava, Sibírska 55, IČO: 44 138 369, zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s.r.o., Zvolen, Stráž 223, proti žalovaným 1/ P. P., narodenej X. T. XXXX, E. XX, 2/ G. P., narodenej XX. T. XXXX, E. XX a 3/ M. F., narodenej XX. E. XXXX, Q. N., T. XX/XX, všetci zastúpení advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Hviezdoslavovo námestie 25, IČO: 36 833 533, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10C/90/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 10. decembra 2020, č. k. 7Co/71/2019-283, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaní v 1/ až 3/ rade majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. septembra 2018, č. k. 10C/90/2016-238, zamietol žalobu žalobkyne a žalovaným priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd určil, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území D., obec D., okres Nitra, zapísanej Okresným úradom Nitra, katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. XXXX, parcela registra „C“ č. 2840, druh pozemku: orná pôda, o výmere 937 m² (ďalej len „nehnuteľnosť“). Súd prvej inštancie vychádzal zo skutočnosti, že dňa 29. júna 2015 bola uzavretá kúpna zmluva medzi žalobkyňou ako kupujúcou a právnym predchodcom žalovaných ako predávajúcim, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Návrh na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na základe tejto kúpnej zmluvy bol Okresnému úradu Nitra, katastrálny odbor doručený 01. júla 2015. Právny predchodca žalovaných od zmluvy odstúpil, pričom odstúpenie žiadnym spôsobom neodôvodnil a na odstúpenie neexistovali ani zmluvné a ani zákonné dôvody. Žalobkyňa tvrdila, že má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti

odstúpenia od zmluvy a teda na určení, že je vlastníkom nehnuteľnosti, čo odôvodnila tým, že bez tohto určenia je jej právne postavenie neisté a jej práva ohrozené. Žalobkyňa navyše zistila, že o nehnuteľnosti má záujem aj štát, pretože sa nachádza v lokalite nového priemyselného parku. Môže sa stať, že nehnuteľnosť bude vyvlastnená, resp. prevedená zo žalovaného na štát a následne na investora, tak ako to vyplýva z investičnej zmluvy, pričom vzniká právna neistota pre štát aj investora vo veci, kto je skutočným vlastníkom a môže byť ohrozený aj verejný záujem. Žalobkyňa podaním z júla 2018 navrhla, aby súd prvej inštalácie pripustil zmenu žaloby tak, že žalobkyňa bola výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti ku dňu jej vyvlastnenia na základe rozhodnutia Okresného úradu Nitra o vyvlastnení z 18. augusta 2016. Návrh odôvodnila tým, že na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi spoločnosťou MH Invest, s.r.o. ako kupujúcim a žalovaným ako predávajúcim bola spoločnosť MH Invest, s.r.o. zapísaná do katastra nehnuteľností ako jej vlastníka. Následne, na základe ďalšej kúpnej zmluvy medzi spoločnosťou MH Invest, s.r.o. ako predávajúcim a spoločnosťou MH Invest II, s. r. o. ako kupujúcim bola spoločnosť MH Invest II, s. r. o. zapísaná do katastra nehnuteľností ako vlastníka nehnuteľnosti. Právoplatnosťou rozhodnutia o vyvlastnení došlo k vyvlastneniu nehnuteľnosti v prospech spoločnosti MH Invest, s.r.o., časť náhrady za vyvlastnenie bola vyplatená spoločnosti MH Invest II, s. r. o. a časť náhrady bola v zmysle rozhodnutia zložená do úschovy na súde prvej inštalácie. Pretože bola žalobkyňa toho názoru, že kúpna zmluva uzatvorená so žalovaným bola platná, považovala následné prevody nehnuteľnosti za nulité z dôvodu ich rozporu so zásadou nemo plus iuris. Vzhľadom na zápis poznámky o súdnom konaní v katastri nehnuteľností nemohol byť žiadny z nadobúdateľov nehnuteľnosti dobromyseľný v tom, že mu nehnuteľnosť patrí. Žalobkyňa tvrdila, že rozhodnutím bolo vyvlastnené jej vlastnícke právo, a teda náhrada za vyvlastnenie má byť vyplatená jej. Uznesením z 24. septembra 2018 súd prvej inštalácie pripustil návrh na zmenu žaloby v uvedenom zmysle. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil ust. § 137 písm. c), § 228 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C. s. p.“), § 132, § 133 ods. 2 a § 575 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, § 6 ods. 6 zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj zisteným skutkovým stavom na základe čoho dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodne podaná. Konštatoval, že právny predchodca žalovaných zomrel 22. júna 2016 a preto uznesením č. k. 10C/90/2016-58 rozhodol, že v konaní pokračuje s jeho dedičmi a to žalovanými 1/ až 3/.

1.1 Súd prvej inštalácie v prvom rade skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 137 písm. c) C. s. p. Uvedol, že je nesporné, že do úschovy na súde bola na základe rozhodnutia správneho orgánu zložená časť náhrady za vyvlastnenie spornej nehnuteľnosti. Táto náhrada bola súdom prijatá a preto žalobkyňa nemôže žalovať o plnenie. Pretože náhrada nebola doposiaľ vyplatená a určenie jej príjemcu je závislé od výsledku konania pred súdom prvej inštalácie, má žalobkyňa naliehavý právny záujem na určení, že bola ku dňu vyvlastnenia nehnuteľnosti jej vlastníčkou.

1.2 Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštalácie za preukázané, že rozhodnutie správneho orgánu o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobkyne na základe spornej kúpnej zmluvy bolo po vyhnutí protestu prokurátora právoplatne zrušené. Pred ďalším rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva na základe spornej kúpnej zmluvy vzniklo štátu predkupné právo k spornému pozemku, a to priamo zo zákona dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii. Žalovaný tak bol povinný ponúknuť pozemok prednostne štátu. Kasačný súd konštatoval, že v prípade, ak po uzavretí kúpnej zmluvy a pred rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva vzniklo štátu predkupné právo, je správny orgán povinný na toto predkupné právo prihliadať. Uvedená skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale bráni jej realizácii, a tým nastáva dodatočná nemožnosť dohodnutého plnenia. Pretože plnenie dohodnuté v spornej kúpnej zmluve sa stalo po vzniku záväzku nemožným, povinnosť žalovaného plniť tak zanikla podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a tým zanikol aj tento záväzok. Pretože záväzok zo spornej kúpnej zmluvy zanikol pred rozhodnutím správneho orgánu o návrhu žalobkyne na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v jej prospech, nemohla žalobkyňa na základe tejto zmluvy nikdy nadobudnúť vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti, a tak nemôže byť jej vlastníčkou ani ku dňu vyvlastnenia.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným proti žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne správny a stotožnil sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd dospel k rovnakému právnomu názoru ako súd prvej inštancie, že v danej veci je daný naliehavý právny záujem žalobkyne na určení, že bola vlastníkom v čase vyvlastnenia.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“) z dôvodu podľa § 420 písm. f) C. s. p. Namietala, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. rozhodnutie záviselo od právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a podľa § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p. rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolanie v časti namietajúceho ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. zdôvodnila nesprávnym procesným postupom porušujúcim právo na spravodlivý proces. Mala za to, že nesprávny procesný postup súdu spočíva v nedostatku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia vyrovňavajúceho sa so všetkými podstatnými a relevantnými argumentami. Nesprávne právne posúdenie veci v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. (nesprávne dovolateľkou označený ako § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p.) vidí dovolateľka pri riešení otázky „vecnoprávne a záväzkoprávne účinky zmluvy“, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (od rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/184/2005, sp. zn. 1Sžr/15/2012). Odvolací súd sa podľa jej názoru odklonil od rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), keď vo svojom rozhodnutí v podstate stotožnil vecnoprávne a obligáčnoprávne účinky kúpnej zmluvy. To, že nedošlo k povoleniu vkladu (kvôli predkupnému právu štátu) znamená, že nenastali vecnoprávne účinky (vlastnícke právo nebolo zapísané do katastra). Uvedené skutočnosti však nebránia súdu skúmať, či nastali obligáčnoprávne účinky zmluvy. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie následkov spojených s prípadným porušením predkupného práva. Podľa jej názoru dosiaľ nebola riešená otázka „dodatočná nemožnosť plnenia v dôsledku vzniku predkupného práva štátu“. Dovolací súd doposiaľ riešil len dôsledky prípadného porušenia (vecného) predkupného práva (akým je i predkupné právo štátu), ktorým je možnosť osoby oprávnenej z predkupného práva domáhať sa od nadobúdateľa, aby jej vec ponúkol na predaj, alebo jej zostane predkupné právo zachované (§ 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Uviedla, že dodatočná nemožnosť je pri predkupnom práve vylúčená. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľka žiadala rozsudok odvolacieho súdu zrušiť v celom rozsahu a súčasne v zmysle § 444 ods. 2 C. s. p. navrhla odloženie právoplatnosti dovolaním napadnutého rozsudku.

4. K dovolaniu sa vyjadrili žalovaní 1/ až 3/, podľa ktorých dovolateľka v dovolaní nijako nepreukázala existenciu ňou tvrdených dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. b) a písm. c) C. s. p. Poukázali na správnosť procesného postupu a právnych názorov odvolacieho súdu. Napadnuté rozhodnutie považujú žalovaní 1/ až 3/ za vecne správne, presvedčivo a vyčerpávajúco odôvodnené, rešpektujúce právo na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Dovolaciemu súdu navrhli, aby dovolanie ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 C. s. p.) a či sú splnené podmienky podľa § 429 C. s. p. v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, ale nedôvodné.

6. Posúdením návrhu dovolateľky o odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 C. s. p., a preto v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný

postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p.

10. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sú nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Podľa § 440 C. s. p. dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ C. s. p. sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4Cdo/140/2019 alebo sp. zn. 4Cdo/120/2019).

16. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. namietala arbitrárny, nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, bez akéhokoľvek posúdenia skutkových

okolností, ako aj zjavné neodôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

17. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces. Pri posudzovaní namietaného nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (sp. zn. II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (sp. zn. I. ÚS 188/06).

18. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06).

19. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 C. s. p.), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov (oboch) nižších inštancií je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzali, keď dospeli k záveru o zamietnutí žaloby z dôvodu, že žalobkyňa sa vlastníkom vyvlastneného pozemku nikdy nestala, pretože k pozemku vzniklo predkupné právo štátu, čo spôsobilo dodatočnú nemožnosť plnenia záväzku kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným. Žalobkyňa nikdy ani len nebola zapísaná ako vlastníka do katastra nehnuteľností. V konaní nebolo sporné, že dňa 08. júla 2015 vláda Slovenskej republiky schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby - strategického parku, pričom realizácia stavby sa týka aj spornej nehnuteľnosti, čo rovnako nebolo medzi stranami sporné. Týmto dňom 08. júla 2015 vzniklo priamo zo zákona podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. predkupné právo štátu. Kúpna zmluva medzi žalobkyňou a právnym predchodcom žalovaných bola uzatvorená dňa 29. júna 2015. Určeniu vlastníckeho práva žalobkyne teda bráni dodatočná nemožnosť plnenia, a to vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva a účel sledovaný zákonom č. 175/1999 Z. z., ktorým je zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou z hľadiska celého hospodárstva Slovenskej republiky, pričom zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu, je obmedzená priamo zo zákona. To síce nespôsobilo neplatnosť zmluvy, ale dodatočnú nemožnosť plnenia záväzku. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody vyplývajúce z rozhodnutia o vyvlastnení, odvolací súd dospel k rovnakému právnemu názoru ako súd prvej inštancie, že v danej veci je daný naliehavý právny záujem žalobkyne na určení, že bola vlastníkom v čase vyvlastnenia. Rozsudok súdu určujúci vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti v čase vyvlastnenia by žalobkyňu umožnil vyplatenie náhrady za vyvlastnenie titulom vlastníctva k vyvlastnenej nehnuteľnosti, preto jej naliehavý právny záujem na takomto určení možno považovať za legitímny. V danom prípade evidentne nejde o určenie vlastníckeho práva do minulosti, žalobkyňa sa toho ani nedožaduje, a teda

nežiada, aby bola zapísaná na list vlastníctva ako aktuálny vlastník vyvlastnenej nehnuteľnosti. Odvolací súd uviedol, že zmluvná voľnosť vlastníka predmetnej spornej nehnuteľnosti, ku ktorej sa viazalo zákonné predkupné právo štátu (§ 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov) bola obmedzená priamo zo zákona a vlastník predmetnej nehnuteľnosti bol povinný v prípade jej zamýšľaného predaja túto prednostne ponúknuť na kúpu štátu. Pred rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva na základe tejto kúpnej zmluvy vzniklo štátu predkupné právo k spornému pozemku, a to priamo zo zákona dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou 8. júla 2015. Ako konštatoval kasačný súd (vo vyššie uvedených rozhodnutiach), ak v prípade po uzavretí kúpnej zmluvy a pred rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva vzniklo štátu predkupné právo, je správny orgán povinný na toto predkupné právo prihliadať. Uvedená skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale bráni jej realizácii a tým nastáva právna nemožnosť dohodnutého plnenia. Vznik predkupného práva štátu predstavuje trvalú prekážku, keďže v danej veci došlo k uplatneniu a výkonu tohto predkupného práva. Na základe uvedeného sa plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve zo dňa 29. júna 2015 stalo po vzniku záväzku nemožným a povinnosť žalovaného plniť tak zanikla podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa by nemohla byť vlastníkom ani ku dňu vyvlastnenia sporného pozemku. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentmi uvedenými žalobkyňou v podanom odvolaní a závery súdu prvej inštancie považoval za správne.

20. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, a je zrejmé, ako a z akých dôvodov meritorne vo veci samej rozhodol. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 393 C. s. p. týkajúceho sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21. Po zistení, že dovolanie žalobkyne podané na základe § 420 písm. f/ C. s. p. je síce prípustné, ale nie je dôvodné, pristúpil dovolací súd k skúmaniu podmienok prípustnosti dovolania podaného z dovolateľkou tvrdených dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C. s. p.

22. V zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 C. s. p. je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré nie sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň aby jej právne posúdenie odvolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie.

23. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. (nesprávne žalobkyňou označený ako § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p.), dovolateľka namietala nesprávne právne

posúdenie pri riešení otázky „vecnoprávne a záväzkovoprávne účinky zmluvy“, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

24. Relevanciu podľa § 421 ods. 1 C. s. p. má právna otázka (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľky odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 C. s. p.) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľku priaznivejším spôsobom.

25. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

26. Právnu otázku od ktorej riešenia sa mal odvolací súd odkloniť formulovala žalobkyňa v dovolaní, ktoré označila ako vecnoprávne a záväzkovoprávne účinky zmluvy. Pričom uviedla, že zmluva ktorou dochádza k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je platná po podpísaní účastníkmi, pričom účinnosť zmluvy nastáva súčasne so vznikom platnej zmluvy.

Dovolací súd z obsahu spisu a z odôvodnení rozsudkov súdov nižších inštancií zistil, že dôvodom zamietnutia žaloby bola dodatočná nemožnosť plnenia záväzku predávajúceho (v tomto spore právnych nástupcov žalovaného) z kúpnej zmluvy zo dňa 29. júna 2015 vyvolaná vznikom (a realizovaním) predkupného práva štátu, na ktorú bol povinný ex offio prihliadať orgán rozhodujúci o povolení vkladu vlastníckeho práva na základe tejto kúpnej zmluvy. Dovolaťkou nastolenú právnu otázku odvolací súd ako rozhodujúcu pre jeho rozhodnutie teda neriešil a dovolateľka potom v dovolaní nevymedzila právnu otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie. V zmysle uvedeného dovolací súd nemal dôvod skúmať, či sa odvolací súd pri riešení dovolateľkou nastolenej právnej otázky odklonil od svojej ustálenej rozhodovacej praxe.

27. Vzhľadom na formuláciu vymedzenej právnej otázky žalobkyňou dospel dovolací súd k záveru, že táto nekorešponduje s právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V posudzovanom prípade odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny, z dôvodu, ktorého ho aj potvrdil. Odvolací súd svoje rozhodnutie založil na vyriešení zásadnej právnej otázky o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení na strane žalobkyne, ktorej vyriešenie (posúdenie) možno považovať za jediný a postačujúci dôvod, na základe ktorého dospeli oba súdy nižšej inštancie k záveru o zamietnutí žaloby.

28. V dovolaní žalobkyňou namietané právne posúdenie týkajúce sa vyriešenia ňou vymedzenej právnej otázky, by mohlo mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. iba vtedy, ak by výsledok riešenia tejto otázky (posúdenia a vyhodnotenia) predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý bolo v spore rozhodnuté v jej neprospech.

29. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnej otázky, od vyriešenia, ktorej reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu; v dôsledku čoho prípustnosť jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. nevyplýva.

30. Takto nastolená právna otázka nezakladá žiadnu opodstatnenosť racionálnej právnej argumentácie v dovolacom konaní a nie je spôsobilá byť podkladom pre vyslovenie prípustnosti dovolania žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a príp. nesprávnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

31. Dovolaťka vyvodzujúc z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. namietala nesprávne právne posúdenie následkov spojených s prípadným porušením predkupného práva. Podľa jej názoru dosiaľ

nebola riešená otázka „dodatočná nemožnosť plnenia v dôsledku vzniku predkupného práva štátu“.

32. Odvolací súd však v rozsiahлом odôvodnení napadnutého rozsudku akcentoval, že primárnym dôvodom zamietnutia žaloby v prejednávanej veci bolo z dôvodu, že určeniu vlastníckeho práva bránila dodatočná nemožnosť plnenia s tým, že zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu je obmedzené priamo zo zákona. Uviedol, že zmluvná voľnosť vlastníka predmetnej spornej nehnuteľnosti, ku ktorej sa viazalo zákonné predkupné právo štátu bola obmedzená priamo zo zákona a vlastník predmetnej nehnuteľnosti bol povinný v prípade jej zamýšľaného predaja túto prednostne ponúknuť na kúpu štátu.

33. V rozhodnutí súd prvej inštancie vysvetlil, že k nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom katastrálneho konania existovalo zákonné predkupné právo a preto mala podľa § 31 ods. 1 katastrálneho zákona na túto skutočnosť prihliadnuť. Zmluvná voľnosť právneho predchodcu žalovaných ako vlastníka pozemku, ku ktorému viazalo predkupné právo štátu, sa týmto priamo zo zákona obmedzila (§ 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z.) a žalovaný bol povinný prednostne ponúknuť pozemok štátu. Na existujúce predkupné právo štátu bol povinný prihliadnuť aj správny orgán rozhodujúci o povolení vkladu vlastníckeho práva. Okresný súd konštatoval, že po uzavretí kúpnej zmluvy medzi stranami sporu nastali okolnosti brániace realizácii predmetu zmluvy, čím sa stalo plnenie zo zmluvy nemožným. Žalobkyňa takto nikdy nenadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam a preto vlastníkom nehnuteľností nebola ani ku dňu vyvlastnenia. Okresný súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžrk/8/2017 zo dňa 19. júna 2018, v ktorom „kasačný súd obdobnú situáciu vyhodnotil ako dodatočnú právnu nemožnosť plnenia, ktorá objektívne nastala pred rozhodnutím o povolení vkladu vlastníckeho práva na základe stranami uzatvorenej kúpnej zmluvy“. Odvolací súd v bode 11. a 12. rozsudku doplnil, že „Určeniu vlastníckeho práva bráni dodatočná nemožnosť plnenia. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžrk/3/2018, sp. zn. 3Sžrk/5/2017, sp. zn. 3Sžrk/2/2018, sp. zn. 10Sžrk/8/2017, sp. zn. 10Sžrk/19/2018, sp. zn. 4Sžrk/10/2018, podľa ktorých bráni určeniu vlastníckeho práva žalobkyne dodatočná nemožnosť plnenia, a to vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva. „Zákonné predkupné právo na základe § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. spôsobuje s účinkom nepravej retroaktivity dodatočnú právnu nemožnosť plnenia zmluvy o prevode nehnuteľností, na ktorú skutočnosť správny orgán rozhodujúci o návrhu na vklad je podľa § 31 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. povinný prihliadať. Správny orgán bol povinný skúmať, či bol rešpektovaný § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z., teda či bola predmetná nehnuteľnosť prednostne ponúknutá štátu.“ Z rozhodnutí NS SR vyplýva, že vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva vo všeobecnosti a účel sledovaný zákonom č. 175/1999 Z. z., ktorým je zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou z hľadiska celého hospodárstva Slovenskej republiky, dospel kasačný súd k záveru, že zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z., je obmedzená priamo zo zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade ich zamýšľaného predaja prednostne ponúknuť tieto pozemky na kúpu štátu. Iba takýto výklad môže byť v súlade s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z. z. Na rovnaké závery napokon poukazuje aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 54/2018, podľa ktorého zmluvná voľnosť vlastníkov pozemkov, ku ktorým sa viaže zákonné predkupné právo štátu (ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), je obmedzená priamo zo zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade ich zamýšľaného predaja tieto prednostne štátu ponúknuť na kúpu. Neprihliadnutie katastrálneho úradu v konaní o povolení vkladu vlastníckeho práva z kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností na existenciu inštitútu zákonného predkupného práva štátu, ktoré obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného subjektu, je v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a porušením zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, a to i vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo ex lege až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu vlastníckeho práva do

katastra nehnuteľností.

34. Rozsudkom sp. zn. 3Sžrk/5/2017 z 30. mája 2018 Najvyšší súd Slovenskej republiky zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa (pôvodne žalobcu) proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie Okresného úradu Nitra o vyhovení protestu Okresnej prokuratúry Nitra a rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností zrušil. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uviedol, že „podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z. na pozemok a stavby na ňom, na ktorom sa má realizovať významná investícia podľa § 1 ods. 3, vzniká zo zákona predkupné právo štátu dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou. Vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva vo všeobecnosti a účel sledovaný zákonom č. 175/1999 Z.z., ktorým je zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou z hľadiska celého hospodárstva Slovenskej republiky dospel kasačný súd k záveru, že zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z., je obmedzená priamo zo zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade ich zamýšľaného predaja prednostne ponúknuť tieto pozemky na kúpu štátu. Podľa názoru kasačného súdu, v danom prípade nenastala absolútna neplatnosť právneho úkonu - predmetnej zmluvy o preveze nehnuteľnosti, pretože podmienky platnosti sa skúmajú vždy ku dňu uzavretia zmluvy. V čase uzavretia zmluvy neexistovala právna úprava brániaca realizácii predmetu zmluvy. Táto situácia nastala dodatočne, po uzavretí zmluvy, ale v čase pred rozhodnutím o vklade. Podľa § 31 ods. 1, druhá veta zák. č. 162/1995 Z.z. katastrálny zákon „Pri rozhodovaní o vklade prihliada okresný úrad aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu“. Správny orgán musí rešpektovať platný a účinný právny stav vyplývajúci i z právnych predpisov, ktoré nadobudnú účinnosť k času jeho rozhodovania, a ktoré nepravou retroaktivitou zasahujú do právneho vzťahu. Správny orgán musí rešpektovať právny stav vyplývajúci z verejnoprávnych predpisov. Kasačný súd uvedenú situáciu hodnotí ako dodatočnú právnu nemožnosť plnenia, ktorá objektívne nastala pred rozhodnutím o vklade. Záonné predkupné právo na základe § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z. spôsobuje s účinkom nepravej retroaktivity dodatočnú právnu nemožnosť plnenia zmluvy o preveze nehnuteľnosti, na ktorú skutočnosť správny orgán rozhodujúci o návrhu na vklad je podľa § 31 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. (katastrálny zákon) povinný prihliadať. Správny orgán musí skúmať, či bol rešpektovaný § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z., teda či bola predmetná nehnuteľnosť prednostne ponúknutá štátu. Neprihliadnutie okresného úradu v konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na existenciu predkupného štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z., obmedzujúceho zmluvnú voľnosť povinného z tohto predkupného práva pri zamýšľanom preveze dotknutej nehnuteľnosti, ako na skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu, je podľa kasačného súdu v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z.z. a porušením § 31 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. Uvedené platí aj vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu, keď okresný úrad je povinný skúmať, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností“.

35. K rovnakým právnym záverom v skutkovo obdobných veciach dospel dovolací súd aj v rozsudku sp. zn. 3Sžrk/2/2018 zo dňa 27. júna 2018 a 10Sžrk/8/2017 z 19. júna 2018.

36. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžrk/3/2018 zo dňa 18. mája 2018, ktorým bola prejednaná obdobná skutková a právna vec (Krajský súd v Nitre rozsudkom z 23. októbra 2017 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 25. januára 2016 o zamietnutí odvolania žalovaného a potvrdení rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, ktorým protestu prokurátora vyhovel a rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností zrušil), bol publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2018 na str. 67 pod č. R 54/2018. Jeho právne vety znejú: „I. Zmluvná voľnosť vlastníkov pozemkov, ku ktorým sa viaže zákonné predkupné právo štátu (§ 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), je obmedzená priamo zo zákona, a teda

vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade ich zamýšľaného predaja tieto prednostne ponúknuť na kúpu štátu. II. Neprihliadnutie katastrálneho úradu v konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva z kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností na existenciu inštitútu zákonného predkupného práva štátu, ktoré obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného subjektu, je v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z.z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a porušením zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, a to i vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo ex lege až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností“. Najvyšší súd uviedol, že účelom konania o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností je kontrola dodržania zákonných podmienok pri nakladaní s nehnuteľnosťami. Zjednodušene možno povedať, že okresný úrad má vo vkladovom konaní skúmať platnosť zmluvy, zmluvnú voľnosť a oprávnenie prevodcu nakladať s nehnuteľnosťou. Nakoľko je okresný úrad povinný zistiť presne a úplne skutkový stav veci, prihliada aj na iné skutkové a právne skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na povolenie vkladu. Okresný úrad posudzuje uvedené skutočnosti ku dňu vydania rozhodnutia o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Z uvedeného vyplýva, že okresný úrad skúma, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. V prejednávanej veci je sporným, či predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z., ktoré vzniklo po uzavretí kúpnej zmluvy, je skutočnosťou, ktorá mohla mať vplyv na povolenie vkladu. Vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva vo všeobecnosti a účel sledovaný zákonom č. 175/1999 Z.z. dospel kasačný súd k záveru, že zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z., je obmedzená priamo zo zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade ich zamýšľaného predaja prednostne ponúknuť tieto pozemky na kúpu štátu. Neprihliadnutie okresného úradu v konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na existenciu predkupného práva štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z., obmedzujúceho zmluvnú voľnosť povinného z tohto predkupného práva pri zamýšľanom prevode dotknutej nehnuteľnosti, ako na skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu, je podľa kasačného súdu v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z. z. a porušením § 31 ods. 1 katastrálneho zákona. Uvedené platí aj vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu, keď okresný úrad je povinný skúmať, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

37. Vzhľadom na neopodstatnenosť námietky dovolateľky, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ C. s. p. dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné, avšak nie je dôvodné. Dovolací súd dovolanie žalobkyne ako celok zamietol podľa § 448 C. s. p.

38. Žalovaní v 1/ až 3/ rade boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 255 ods. 1 C. s. p.) a vznikol im nárok na náhradu trov dovolacieho konania, o ktorom dovolací súd rozhodol podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p.

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.